

Pracht en praal

De strijd tegen de vreemde Hyksos werd door de Thebaanse vorst Amosis definitief en succesvol beslecht: hij verdreef de overweldigers naar Syrië en Palestina, herstelde de vrede in Nubië en bracht in zijn land de lang begeerde rust terug. Daarmee was de basis gelegd voor een nieuw bloeitijdperk, dat tijdens de 18e dynastie (± 1570-1345 v.C.) haar roemrijk hoogtepunt bereikte. De eigenlijke pionier was Thoetmosis I. Deze grote farao breidde het Egyptische gebied tot bij de vierde waterval - dit is 600 km van Memphis - uit. In het noorden drong hij door tot aan de Boven-Eufraat, al slaagde hij er niet in het veroverde gebied in Egyptische handen te houden. Wel plaatste hij er een grenspaal, als symbool van zijn ver reikende heerschappij. Na de dood van Thoetmosis begon voor de 18e dynastie een avontuurlijk en raadselachtig tijdperk. Thoetmosis I,

Deze uit één blok zandsteen gehouwen Memnonkolos stelt Amenophis III voor. Vooraan de troon werden afbeeldingen aangebracht van zijn vrouw, zijn moeder en een dochter, terwijl aan de zijkant Nijlgoden van Beneden- en Boven-Egypte voorkomen.

die de titel van farao droeg, was niet van koninklijken bloede; zijn gemalin Achmes echter wel. Uit hun huwelijk bleven geen mannelijke nakomelingen over na de dood van de ziekelijke Thoetmosis II, zodat de koninklijke rechten op hun dochter, de aantrekkelijke Hatsjepsjoet overgingen. Thoetmosis I had echter nog een zoon van een bijvrouw: deze halfbroeder stond natuurlijk in de weg van de heerszuchtige Hatsjepsjoet! Maar aangezien een vrouw in Egypte nog nooit de koningstitel had gedragen, huwde ze de veel jongere Thoetmosis, eigende zich de titel van "grote koninklijke gemalin" toe en drong haar echtgenoot helemaal op het achterplan. Hierbij werd ze geholpen door haar minister en favoriet Senmoet. En zo begon in de geschiedenis de eerste grote regering van een... vrouw!

In de ogen van de Egyptenaren was haar manœuvre echter in strijd met het staatsrecht. Zij moest bijgevolg iets presteren, waarmee zij de gunst van het volk kon winnen. Maar hoe? Senmoet zal haar wel de raad gegeven hebben een grote expeditie naar het sprookjesland Poent te ondernemen. Het was bekend, dat uit Poent wierook en mirre werden aangevoerd: twee produkten die in Egypte zeer begeerd waren en bij de erediensten en het mummificeren werden gebruikt. Wierook, uit de welriekende gomhars getrokken, was een monopolie van de Arabieren, die er schatten mee verdienden. Hatsjepsjoet liet derhalve een grote vloot uitvaren. Men weet echter niet, of deze reis het verwachte resultaat opleverde. Zij liet in elk geval een prachtige tempel bouwen: de tempel van Der-el-Bahri wordt inderdaad als één der meesterwerken van de Egyptische bouwkunst aangezien. De bevolking noemde deze tempel, die tevens het praalgraf van Hatsjepsjoet was, "pracht onder alle pracht". Een brede, monumentale

weg, afgezoomd met twee obelissen en een honderdtal sfinxen, leidt naar de tempel, die tegen een hoge rotswand gebouwd is. Hij bestaat uit drie opeenvolgende terrassen en verscheidene portieken met pijlers versieren de voorhal. "De portiek der geboorte" stelt in prachtige reliëfs de goddelijke geboorte van de koningin voor. "De portiek van Poent" bezingt de beroemde expeditie, die dan toch bijzonder winstgevend moet geweest zijn. Het bovenste terras leidt langs een enig mooie granieten deur naar een groot, met zuilen omringd binnenplein. Op het einde hiervan ligt het eigenlijke heiligdom, dat in de rotsen uitgehouwen is. Zo bereikte Hatsjepsot het toppunt van roem: zij voelde zich een echte farao en liet zich aldus altijd afbeelden, zelfs met het waardige puntbaardje! Deze zeer energieke vrouw regeerde echter niet lang: amper 20 jaar na haar machtsgreep verdween zij van het toneel. Meer dan waarschijnlijk werd zij door haar doorhaat verteerde echtgenoot vermoord. Thoetmosis III werd ech-

tempel van Der-el-Bahri

ter niet door de goden gestraft: hij werd een zeer groot farao. Hij liet alles, wat aan Hatsjepsot herinnerde, stelselmatig vernietigen. Zo komt het, dat wij van de eerste regerende vrouw bijna geen beeltenissen hebben overgehouden. Zijn werk was echter niet alleen destructief: hij maakte van Egypte een wereldmacht. Twintig jaar lang, van 1480 v.C. af, ging hij met zijn degelijk uitgeruste legers Palestina, Fenicië en gedeelten van Syrië veroveren. Door de opvoeding van de zonen der overwonnen vorsten aan zijn hof, trachtte hij de veroverde gewesten duurzaam

Tijdens de 18e dynastie bereikte Egypte het hoogtepunt van zijn wereldmacht. Thoetmosis I legde de basis, maar zijn dochter Hatsjepsot bracht rijkdom en welvaart dank zij een expeditie naar het fabelachtige Poent. Zij liet de tempel van Der-el-Bahri bouwen, een wonder van oude architectuur. Haar gemaal, Thoetmosis III volgde haar op en breidde de macht van Egypte tot ver buiten de grenzen uit. Na hem begon het verval.

voor Egypte te winnen.

Zijn opvolgers profiteerden na zijn dood (1448 v.C.) van de schatten, die vooral naar Thebe en de tempel van Amon stroomden. Hier werd de grondslag van een priesterkaste gelegd - de kiem van toekomstige moeilijkheden. Amenophis III kon voorlopig het evenwicht bewaren, maar pracht en praal lagen aan de grondslag van het beginnende verval van de Egyptische wereldmacht.

de Egyptenaren dreven handel met de koningin van Poent

